

Kommunledningsförvaltningen
Håkan Carlberg

2024-09-06

Dnr KS 2024-171

Kommunstyrelsen

Motion (C) - Linköpings kommun måste ha beredskap för längre kriser, svar

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första punkt besvaras med att det idag pågår ett arbete avseende beredskapslager av livsmedel för kommunens verksamheter.
2. Motionens andra punkt avslås med hänvisning till att föreslagna åtgärder kommer omhändertaras av statliga myndigheter, samt en ny föreslagen lagstiftning där kommunens ansvar och uppdrag framgår.
3. Motionens tredje punkt besvaras med hänvisning till att kommunen har tecknat en avsiktsförklaring med Region Östergötland avseende samverkan vid det pågående arbetet med att rusta kommunens trygghetspunkter, samt att det idag finns en etablerad samverkan med länets samtliga kommuner inom ramen för Samverkan Östergötland.

Ärende

Lars Vikinge (C) och Göran Gunnarsson (C) föreslår i en motion daterad 2024-01-26 att:

1. Linköpings kommun skapar ett beredskapslager för att kunna upprätthålla viktig kommunal verksamhet vid händelse av kris.
2. Linköpings kommun säkrar kompetens och försörjningsprocesser samt ser till att beredskap finns för att kunna upprätthålla en lokal livsmedelsproduktion vid händelse av långvarig kris.
3. Linköpings kommun söker samarbete med Region Östergötland och omkringliggande kommuner i arbetet med en förbättrad beredskap för att klara av långvariga kriser.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att motionens första och tredje punkt besvaras och att motionens andra punkt avslås. Utöver det som lyfts i

förslagen till beslut finns föreslagna åtgärder i samtliga delar inkluderat i betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8). Betänkandet innehåller förslag om kommunens uppdrag i den nya föreslagna lagen om försörjningsberedskap där Livsmedelverket och Jordbruksverket tar det nationella ansvaret för de aktuella beredskapsfrågorna. Motionens föreslagna åtgärder omhändertas därmed på nationell nivå och en ny lagstiftning där kommunernas ansvar tydliggörs.

Tjänsteskrivelse – Motion (C) - Linköpings kommun måste ha beredskap för längre kriser, svar, 2024-09-06
Bilaga – Motionen

Bakgrund

Under flera decennier har det inte funnits någon lokal, regional eller nationell planering för vår livsmedelsberedskap. Dagens rådande säkerhetspolitiska läge ställer nya krav på vår civila beredskap. I detta sammanhang är det som beskrivs i motionen i allra högsta grad motiverat. Det pågår dock arbete på nationell nivå i just denna fråga. Ett betänkande som definierar livsmedelsberedskap och föreslår en ny lagstiftning presenterades i januari månad 2024. Betänkandet med ett nationellt perspektiv inkluderar de åtgärder som motionen förespråkar på lokal nivå. Regeringen beslutade i april 2022 att tillsätta en utredning som ska föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan. Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om en ny livsmedelsberedskap, med betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8).

Kommunens ansvar

Kommunens geografiska områdesansvar enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), innefattar åtgärder såväl före som under och efter en krissituation, men innebär inte att kommunen tar över andra aktörers ansvar. För kommunen innebär ansvaret att vara den part som stödjer andra aktörer i syfte att skapa gemensamma målsättningar och en gemensam inriktning. Syftet med LEH är att säkerställa att krishanteringen på lokal nivå sker samordnat och effektivt. Det geografiska områdesansvaret påverkar inte heller det faktum att kommunen givetvis har ansvar för sin egen verksamhet. Enligt samma lag ligger det yttersta ansvaret vid höjd beredskap för att tillgodose livsmedelsförsörjningen på lokal nivå på kommunerna.

Kommunens pågående beredskapsarbete

Kommunen har ett flertal pågående projekt för att öka kommunens beredskap. Verksamhetsstöd och service (VSS) har uppdraget att säkerställa livsmedelsförsörjningen inom ramen för kommunens verksamheter under en tid av tre månader. Vidare har kommunen och Region Östergötland tecknat en avsiktsförklaring om samverkan avseende de beredskapshöjande åtgärder som genomförs inom projektet att rusta kommunens trygghetspunkter avseende bland annat beredskapskök, reservkraft och nödvattenförsörjning. Utöver detta pågår idag samverkan med länets samtliga kommuner genom Länsstyrelsens Samverkan Östergötland avseende civil beredskap.

Betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

Betänkandet som definierar livsmedelsberedskap som den ”verksamhet som syftar till att upprätthålla den livsmedelsförsörjning som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga” föreslår en ny lag för att uppnå detta mål. Betänkandet omfattar i sak det som motionen föreslår. Den nya lagen som föreslås ska heta, lagen om livsmedelsberedskap, och förordas träda i kraft 1 januari 2025. Syftet med lagen är att säkerställa att befolkningen i landet över tid har tillgång till nödvändiga livsmedel vid en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.

Lagen inkluderar bestämmelser om kommuners ansvar för livsmedelsberedskap och bestämmelser om beredskapslagring. Lagen tar även med primärproduktion för tillverkning, inhemsk produktion av mineralgödsel, drivmedel och andra förutsättningar för inhemsk livsmedelsproduktion som bland annat jordbruksmark, utsäde, maskiner och kompetensförsörjning. Kommuner föreslås få ett lagstadgat ansvar för vissa uppgifter inom livsmedelsberedskapen. Betänkandet är tydligt med att alla i samhället behöver bidra till livsmedelsberedskapen inom sina respektive områden: enskilda, företag, myndigheter, kommuner och regioner har alla viktiga roller.

Det kommunerna föreslås ha ansvar för enligt lagen utgör en viktig del av den nationella livsmedelsberedskapen. Kommunerna ges i uppdrag att analysera de behov som kan uppstå för befolkningen i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen. Kommuner ska också planera för lokal livsmedelsdistribution. Kommunen ska utifrån sina förutsättningar vidta lämpliga åtgärder för att upprätthålla tillgången till nödvändiga livsmedel för befolkningen. Betänkandet föreslår att Livsmedelsverket ska vägleda och följa upp kommunernas arbete med livsmedelsberedskapen.

Betänkandet betonar att den nya lagen inte innebär någon rätt för kommunerna att förfoga över livsmedel som av särskilda skäl finns lokaliserade i kommunen. Avsikten med bestämmelserna om kommunens uppgifter är inte att kommuner ska ha ett ansvar att införskaffa livsmedel till befolkningen i kommunen. För en effektiv fördelning vid en livsmedelsbrist bör befolkningens behov analyseras i förväg. Kommunen ska även planera för hur nödvändiga livsmedel ska distribueras och hur samverkan med andra aktörer såsom till exempel Region Östergötland och omkringliggande kommuner ska ske.

Finansieringen av livsmedelsberedskapen kommer att tas från statsbudgeten och betänkandet utgör grunden för regeringens fortsatta arbete för att stärka samhällets krisberedskap och civila försvar.

Vad gäller beredskapslagring inom jordbruksområdet hanteras även detta i den nya lagen. Här föreslås att beredskapslagring ska säkerställa varor som är nödvändiga för framställning av nödvändiga livsmedel, ansvaret för denna beredskapslagring faller på Statens jordbruksverk.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Kommunala mål

Ett tryggt och säkert Linköping

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

En jämställdhetsanalys bedöms inte vara relevant för ärendet.

Samråd

Samråd har skett med Verksamhetsstöd och service (VSS) som tillstyrker förslag till beslut.

Uppföljning och utvärdering

Det är inte aktuellt att följa upp eller utvärdera beslutet.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Motionärerna